

ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Бройко В. А., здобувач вищої освіти групи МЕН 5/1

Науковий керівник: Зінгаєва Н.Є., асистент

Миколаївський національний аграрний університет

Аграрна економіка в останні роки набуває популярності серед ряду інших сфер економіки, починаючи чергове коло якісно нового циклічного розвитку. Тенденції посилення зацікавленості по відношенню до даної галузі підтверджуються реакцією різних державних і міжнародних інституцій,

професійних співтовариств інвесторів, різних верств населення. Відповідно питання формування ефективної системи управління аграрним підприємством стає все більше актуальним.

Особливості управління діяльністю аграрних підприємств розглядаються в працях багатьох вітчизняних вчених: В. Білошапки, І. Бланка, А. Мазаракі, Л. Довгань, В. Пастухової, В. Пономаренка, М. Туленкова, З. Шершньової, та ін. Проте проблеми ефективного управління аграрними підприємствами залишаються ще недостатньо дослідженими.

Система управління, спрямована на створення конкурентних переваг і утвердження ефективної стратегічної позиції, забезпечує в майбутньому життєздатність підприємства в мінливих умовах. Враховуючи специфіку сільського господарства аграрні підприємства працюють в умовах ризику і невизначеності. Однією з причин цього є те, що в сільському господарстві робочий період не збігається з періодом виробництва, що викликає сезонність виробництва, яка призводить до нерівномірного використання робочої сили і засобів виробництва, нерівномірного надходження продукції і доходів протягом року. Залежність від природних умов викликає необхідність створювати на аграрних підприємствах значні страхові резерви насіння, кормів на випадок неврожаю, спричиненого форс-мажорними обставинами – посухою, градобоєм, повеннями тощо [1, с. 30-38].

Сільськогосподарське виробництво здійснюється в різних ґрунтово-кліматичних умовах, що безпосередньо позначається на результатах господарської діяльності підприємстві рівні їх економічного розвитку. Через те, що в сільському господарстві існує великий сезонний розрив між вкладенням оборотного капіталу й отриманням доходів, аграрні підприємства повинні мати значні суми коштів для покриття сезонних витрат. Тримати спеціально на такі цілі власні кошти тривалий час економічно невиправдано. Значно ефективніше мінімальні виробничі запаси і кошти в розрахунках формувати за рахунок власних джерел, а понад цього – позичкових, тобто за рахунок кредитів.

Тривалий період виробництва сільськогосподарської продукції, який продовжується нерідко більше року і характеризується поступовим наростанням вкладень від початку виробництва до його завершення не приваблює інвесторів. Якщо взяти до уваги ще й існування підвищеного ризику недоодержання готової продукції в очікуваному обсязі через незалежні від виробника обставини – несприятливі природно-кліматичні умови, то стає зрозумілим, чому ця особливість сільського господарства не є тимчасовою, а органічно притаманна йому.

В аграрних підприємствах порівняно з іншими значно ускладнюється процес управління виробництвом. Це зумовлено наступними причинами: необхідністю розвивати в аграрних підприємствах декілька товарних галузей, які істотно відрізняються технологією та організацією виробництва; розосередженістю працівників по великій території, площею нерідко декілька тисяч гектарів земельних угідь і складністю в зв'язку з цим прийняття оперативних рішень відповідно до зміни поточної виробничої ситуації; доступністю території аграрних підприємств та їх господарських об'єктів стороннім особам і необхідністю докладання додаткових зусиль для організації збереження власного та орендованого майна, вирощеного врожаю; потребою залучення сезонної робочої сили в періоди збігу сільськогосподарських робіт і труднощами управління нею в складі тимчасових організаційних ланок, які нерідко посилюються через низьку кваліфікацію таких працівників; необхідністю подовження робочого дня працівників аграрних підприємств з метою своєчасного виконання ними важливих технологічних операцій у стислі (оптимальні) агротехнічні строки.

Крім зазначених причин, можна стверджувати, що низька ефективність системи управління обумовлена, в основному, ще й недосконалістю інформаційно-економічного простору. Розв'язати ці проблеми і забезпечити розвиток галузі, враховуючи вимоги ринкового середовища, можливо при використанні елементів стратегічного управління. Отже, система управління має забезпечити ефективне функціонування аграрних підприємств в умовах

взаємодії з мінливим зовнішнім оточенням, яке має свої закони розвитку, свої характеристики [2, с. 5-10].

Сучасний період економічного розвитку України вимагає від аграрних підприємств вирішення зовсім нових завдань. Кардинальне реформування їх організації викликає необхідність управління на основі усебічного використання досягнень сучасної управлінської науки і практики, формування високої конкурентоспроможності. Підвищення ефективності системи управління аграрними підприємствами потребує змін не тільки в системі управління, а й мислення підприємців. Без нового економічного світогляду неможливо застосовувати принципи ефективного управління. Особливо актуальним це є для аграрних підприємств, діяльність яких пов'язана з тривалими виробничими процесами і характеризується значним ступенем ризику.

Список використаних джерел

1. Казанджі А.В. Теоретичні аспекти управління виробничою діяльністю аграрних підприємств / А.В. Казанджі // Аграрний вісник Причорномор'я. Економічні науки. – 2014. – Вип. 75. – С. 30-38.

2. Красноруцький О.О. Функціональні та інструментальні концепції в дослідженнях механізмів управління економічним потенціалом аграрних підприємств / О.О. Красноруцький, С.В. Руденко // Актуальні проблеми інноваційної економіки. – 2016. – No 2. – С. 5-10.